

۱۰

نه به سانسور «محمد رسول...!»

احمد پورمخبر، پیرمرد طنز سینما و تلویزیون
در ۸۰ سالگی درگذشت

مش قربون هم گریخت

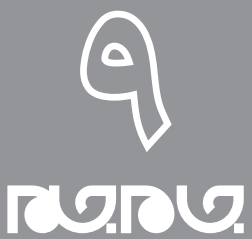

۱۱

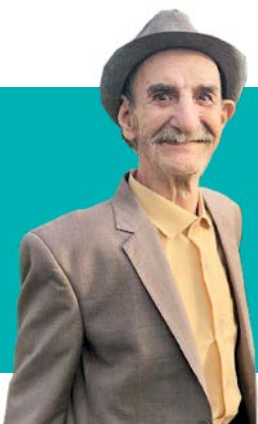
۱۲

بازی در نقش بازیگر

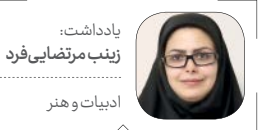

فرهنگ

سه‌شنبه ۳۱ تیر ۱۳۹۹ :: شماره ۵۷۱۱

رنگ و بوم

یادداشت:
زنوب مرتضایی‌فرد
ادبیات و هنر

ما و همسایه‌ها

ترکیه در تلاش است که شهر استانبول را به‌عنوان پایتخت هنر خوشنویسی اسلامی در یونسکو ثبت کند.

این موضوع را این‌بار محبوبه کاظمی، مدیر حراج‌باران به خبرگزاری مهر گفته است. هرچند احتمالاً خیلی زود از سوی مسؤولان تکذیب می‌شود اما متأسفانه باید گفت می‌توانیم در انتظار وقوع چنین اتفاق تلخی هم باشیم. در صحبت‌های کاظمی نکته عجیب و قابل‌تأمل دیگری هم وجود دارد. او می‌گوید: قریب به ۱۰ سال است پرونده خوشنویسی ایران جهت ارائه به یونسکو در حال نوشتن است. این غفلت را چگونه می‌توان تفسیر کرد؟ هنر ایران طلایه‌دار خوشنویسی اصیل و هرگونه ثبت تاریخی اسلامی است و هرگونه ثبت تاریخی غیر از این ظلم و اجحافی بزرگ به ایران محسوب می‌شود. زمانی من گلابه کردم که همه توجه مسؤولان امر، تبیین و اشاعه هنر مدرن است و نسبت به هنر آبا و اجدادیمان کم‌توجهی محرز می‌شود. این سهل‌انگاری ده‌ساله هم ازجمله تبعات آن است.

هرچند نمی‌توان ترکیه را در این يك فقره محکوم کرد و باید به‌خاطر داشت که خوشنویسی از صدر اسلام در میان مسلمانان به‌واسطه کتابت قرآن اهمیتی ویژه داشته است، اما باید به این موضوع هم با دقت فکر کرد که ایران هم در این عرصه کشوری است با قدمت و هنرمندان خوشنویس همواره از این هنر حتی در معماری‌ها هم الهام گرفته و شاهکارهای بسیاری را خلق کرده‌اند.

آن طور که کارشناسان بارها گفته‌اند اصل تمام خطوطی که ما امروزه آنها را به نام خطوط اسلامی می‌شناسیم، ایرانی است.

درست است که هنرمندان ترکیه و کشورهای عربی در خط ثلث جایگاه ویژه‌ای دارند و ایرانیان در خط نستعلیق، اما اصل و منشا تمامی این خطوط را می‌توان در هنر ایرانی دید؛ هنری که چند دهه است هرکدام از همسایه‌ها با صدا و بی‌صدا برایش خطونشان می‌کشند و آن را جزو فرهنگ خود می‌دانند.

این اتفاق برای خیلی چیزها افتاده. عود که يك ساز ایرانی است را با نوازندگان ترك و عرب می‌شناسند. عرب‌ها تلاش می‌کنند تا نگارگری را هنری متعلق به خودشان نشان دهند و این اواخر هم درباره نستعلیق و تلاش ترکیه برای ثبت آن شنیدیم. هرچند موضوع تکذیب شد اما با توجه به این‌که در سال‌های گذشته خیلی به همسایه‌هایمان باخته‌ایم، راستش چندان دور از انتظار نیست که این یکی را هم تقدیم کشوری دیگر کنیم. .... می‌دانید بعرض چه اتفاقی می‌افتد؟ يك اتفاق تلخ. مهاجرت هنرمندان هم پرنرنگ‌تر می‌شود، اتفاقی که همین حالا هم شاهدش هستیم و در آینده می‌تواند آسیب‌های بزرگ‌تری برای هنر ایران داشته باشد.

توزیع یکنواخت مطبوعات در همه‌جای کشور

مشکلی است که هنوز راه‌چاره‌ای برای آن پیدا نشده است

شهرهای بدون روزنامه

کپسک‌های مطبوعاتی در بسیاری شهرها تبدیل به سوپرمارکت شده است

حرم امام جواد (ع) و امام کاظم (ع) در کاظمین

انسان را متحول می‌کند. در دوره‌ای که جاهلیت مدرن شکل گرفته است و همه مردم دنیا را به‌واسطه رسانه‌ها و ترویج سبك زندگی‌های عجیب، به دنبال خود می‌کشاند، بایست از این مکتب و از این نمایندگان و اولیاء خدا علم بیاموزیم و تعریف زندگی و حقیقت علم را تغییر دهیم تا بتوانیم روشنگر باشیم و راه زندگانی خود را کشف کنیم.

«**هرسال در این ایام، شیعیان در حرم/اهل بیت (ع) مقیم بودند اما امسال از زیارت آنها محروم هستند. البته که گفته‌اند: بعد منزل نبود در سفر روحانی. امسال که زیارت آن بارگاه‌های شریف و نورانی محرومیم در این ایام چه کنیم؟**

این مصرعی که شما خواندید ریشه در روایتی زیبا و عجیب دارد. ما در مباحث معرفتی زیارت اهل بیت (ع)، زیارتی چون جامعه کبیره داریم. این زیارت‌شان و شخصیت امام را در جایگاه امام تبیین و توصیف می‌کند. اما این روایت شخصیت امام را در منظر ماموم بیان می‌کند. امام رضا (ع) می‌فرمایند: «الإمامُ الأئمةُ الزُّفقیُّ، والوالدُ الشُّفقیُّ، والأخُ الشُّقیُّ، والأُمُّ الزُّبَّةُ بالوَلدِ الصُّغیرِ» یعنی امام، ممد و رفیق است و همچون پدری مهربان و برادری همسان است و مانند مادری نیکوکار نسبت به فرزند کوچکش است.

اگر ما طبق این فرمایش امام، ایشان را انیس و رفیق خود بدانیم، یعنی هیچ دوری‌ای وجود ندارد. زیارت البته خود موضوعیت دارد اما تنها راه ارتباطی ما و اهل بیت زیارت نیست که حالا که این باب بسته شده بگوییم چه کار کنیم؟! لازم نیست کار خاصی انجام بدهیم بلکه باید خلوت انسی با حضرت انیس برپا کنیم و بدانیم که امام همیشه با ماست و هرلحظه می‌شود با ایشان ارتباط برقرار کرد. مهم‌ترین توصیه من این است که باب رفاقت و گفت‌وگو را با امام علیه‌السلام باز کنیم و با بی‌ی که حضرات در انس و الفت بر ما باز کرده‌اند، بهره ببریم و قدردان باشیم. **✍**

کثرت مراجعات به خانه جواد الائمه (ع)، هر زمان که حضرت می‌خواهند از منزل خارج شوند با به زمین‌ها و کارهایی که از امام رضا (ع) در مدینه ماند، سرکشی کنند، به علت بالا بودن حجم مردمی که برای عرض حاجت می‌آیند، تردد برای ایشان سخت شده و به همین علت حضرت را از در پشتی از منزل خارج می‌کنند تا در هنگام رفت و آمد با مردم ملاقاتی نداشته باشند. حضرت رضا (ع) بلافاصله نامه‌ای می‌نویسند و به فرزندشان می‌فرمایند که مبدا به خاطر این‌که با مردم رودرو نشوی. مسیرت را عوض کنی! همیشه درهم و دینار به همراه خود داشته باش و هیچ‌کس را دست خالی برنگردان و اگر کسی از اقوام کمکی خواست یا درخواست مبلغی برای قرض کرد، از او دریغ مکن. به همین خاطر سیره زندگی امام جواد (ع) این‌گونه شد که همیشه در حال دستگیری مردم باشد و این لقب هم بر حضرت ماندگار شد.

«**آنچه از سیره حضرت امروز برای ما قابل استفاده است، بی‌شمار است. تعدادی از این نکات کاربردی را جهت بهره‌بردن انسان امروز بفرمایید.**

ما آن‌چنان که باید و شاید از سیره اهل بیت و رفتار و روحیات و منطق حاکم بر اخلاق اهل بیت پیروی نکرده‌ایم. ضرورت این مباحث باید به این سمت برود که زندگی ما به زندگی این بزرگواران شباهت پیدا کند چرا که اصل و اساس آمدن و پیام زندگی ایشان ساختن تك تك لحظات زندگی ماست. با توجه به این‌که این بحث، بحث بسیار گسترده‌ای است، به‌عنوان یکی از مواردی که حضرت بر آن توضیح دارند، اشاره می‌کنم به روایتی از امام جواد (ع) که ایشان می‌فرمایند: «الشریف کل الشریف من شرفه علمه» یعنی با شرافت‌ترین انسان‌ها کسی است که شرف او به‌واسطه علمش حاصل شده باشد.

چقدر امام جواد (ع) توصیه موکد دارند به یادگیری علم! چرا که از جنود عقل است و نوع نگاه و زندگی

به مناسبت شهادت حضرت جواد الائمه (ع) سیره آن حضرت را در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین خزاعی بررسی کرده‌ایم

پیش‌شوای بخشندگی

پیمان طالبی

ادبیات و هنر

«**هرسال در ایام منتهی به ۲۹ ذی‌القعدة: سالروز شهادت امام جواد (ع)، عاشقان آن حضرت از راه‌های دور و نزدیک خودشان را به مشهدالرضا (ع) می‌رساندند و آن‌هایی هم که استطاعت و مهم‌تر از آن همتش را داشتند، راهی کاظمین می‌شدند. شرایط خاصی که این روزها در کل جهان و در کشور ما وجود دارد باعث شده که عاشقان اهل بیت (ع) تا اطلاع ثانوی از زیارت باکیفیت و بزرگاری مراسمات مذهبی به شکوه گذشته محروم باشند و همین امر جزا حجتی در قلب شیعیان عاشق پدید آورده است. امام جواد (ع) را به خود، بخشندگی و گرگشایی می‌شناسیم. واقعا هم در این شرایط هیچ‌کس جز خود اهل بیت (ع) نمی‌تواند گره از کار فرو بسته خلق باز کند و شریلا و رنج و بیماری را از سر شیعیان‌شان کم نمایند. در این روزها که به نام امام بخشندگی مزین است، چه خوب است که از خود حضرت بخواهیم تا با نگاه لب‌اللب از کرامت و جودشان، به امت‌شان نظر رحمت بیندازند و دست این مردم را گرفته، از جمیع بلیات و مصیبت‌ها بپرانند.**

به مناسبت فرارسیدن ایام شهادت امام جواد (ع) با حجت‌الاسلام والمسلمین علی خزاعی به گفت‌وگو نشستیم تا با واکاوی تاریخ زندگی آن امام همام، ابعاد شخصیتی جواد الائمه (ع) را تا اندازه‌ای بشناسیم و از این دریا، جرعه‌ای بنوشیم.

«**امام جواد (ع) دارای چه خصوصیاتی بودند و ابعاد شخصیتی ایشان چه بود؟**

امام نهم شیعیان فرزند حضرت علی ابن موسی الرضا (ع) ۲۵ سال در این دنیا زندگی کردند و ۱۷ سال نیز امامت نمودند. سن کم ایشان در هنگام شهادت امام‌رضا (ع) سبب شد که عده‌ای از اصحاب حضرت رضا (ع) در امامت ایشان تردید کنند و برخی از آنها عبدا... ابن موسی را به عنوان امام انتخاب کردند و برخی نیز به واقفیه پیوستند. اما بیشتر این اصحاب به‌واسطه تلاش‌های علمی و سخنان بودند که امام جواد (ع) انجام دادند.

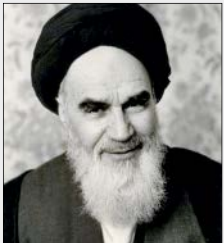
از زندگانی حضرت به علت دوران سختی که ایشان در آن روزگار می‌گذراندند، اطلاع چندانی در دسترس نیست و عمر کوتاه ایشان و تقیه‌ای که داشتند، سبب شده چندان اطلاعاتی از آن دوران به ما نرسد.

«**امام جواد (ع) را به بخشندگی و جود می‌شناسیم. برای‌مان از صفت بخشندگی حضرت بگویید.**

این صفت برگرفته از تربیت ویژه حضرت رضا (ع) است. جدا از این‌که این صفت در خود جواد الائمه هم ذاتی و فطری بوده اما به اعتقاد من سفارش‌هایی که امام رضا (ع) داشتند، نقش اصلی را در ظهور این صفت در حضرت جواد (ع) داشته است. در روایت آمده است که به حضرت رضا (ع) اطلاع دادند که به خاطر

هنر در مدرسه عشق

دیروز ۳۰ شهریور سالروز پیام امام خمینی (ره) به هنرمندان بود

امام خمینی سی ام شهریور ۱۳۶۷ در پیامی خطاب به هنرمندان و خانواده شهدا به تجلیل از هنر و هنرمندان متعهد پرداختند. ایشان با برشمردن ابعاد هنر اصیل به تقدیر از هنرمندانی پرداختند که هنرشان را در راه مبارزه با استکبار و دشمنان اسلام به کار بستند و خود در جبهه نبرد حق علیه باطل به فیض شهادت ناآل آمدند.

جالب است این اولین پیام با نامه امام پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ است. بسیاری از کارشناسان معتقدند امضای قطعنامه در تاریخ انقلاب اسلامی اتفاقی بسیار مهم و تعیین‌کننده است و تاریخ انقلاب به دو برهه قبل و بعد امضای قطعنامه تقسیم می‌شود. اگر به این تقسیم‌بندی قائل باشیم، باید گفت در اولین خطابه امام در آغاز برهه دوم انقلاب اسلامی، روی صحبت به هنرمندان است! این اتفاق جزئی و کمتر دیده شده تاریخی شاید در ظاهر امر ساده و اتفاقی به نظر بیاید اما بسیار حائز اهمیت است. پیام‌های بسیاری در آن هفته است. تعبیر امام در این پیام تا سال‌ها برای هنرمندان خط مشی کار در عرصه‌های مختلف را تبیین و آینده هنر انقلاب اسلامی را روشن کرد. در بخشی از این پیام آمده است:

خون پاک صد‌ها هنرمند فرزانه در جبهه‌های عشق و شهادت و شرف و عزت سرمایه‌زوال‌ناپذیر آن گونه هنری است که باید، به تناسب عظمت و زیبایی انقلاب اسلامی، همیشه مشام جان زیبا پسند طالبان جمال حق را معطر کند. تنها هنری مورد قبول قرآن است که صیقل‌دهنده اسلام ناب محمدی (ص) اسلام ائمه هدی-علیه‌م السلام- اسلام فقراری دردمند، اسلام پابرهنگان، اسلام تازیان‌خوردگان تاریخ تلخ و شرم‌آور محرومیت‌ها باشد. هنری زیبا و پاک است که کوبنده سرمایه‌داری مدرن و کمونیسم خون آشام و نابودکننده اسلام رفاه و تجمل، اسلام التقاط، اسلام سازش و فرومایگی، اسلام مرفه‌بین بی درد، و در یک کلمه (اسلام آمریکایی) باشد. هنر در مدرسه عشق نشان‌دهنده نقاط کور و مبهم معضلات اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، نظامی است. هنر در عرفان اسلامی ترسیم روشن عدالت و شرافت و انصاف و تجسم تلخکامی گرسنگان مغضوب قدرت و پول است. هنر در جایگاه واقعی خود تصویر زلوصقتانی است که از مکیدن خون فرهنگ اصیل اسلامی، فرهنگ عدالت و صفا، لذت می‌برند. تنها به هنری باید پرداخت که راه ستیز با جهان‌خواران شرق و غرب و در رأس آنان آمریکا و شوروی را بیاموزد.